

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ
«ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ:
МІЖГАЛУЗЕВИЙ ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ
ТА ПОТЕНЦІАЛИ РОЗВИТКУ»

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ФОРУМУ

**«ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ:
МІЖГАЛУЗЕВИЙ
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ
ТА ПОТЕНЦІАЛИ РОЗВИТКУ»**

Частина II

*11 квітня 2025 року
м. Одеса, Україна*

1256 1233
1996
LIHA-PRES

Львів – Торунь
Liha-Pres
2025

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голова:

Сергій КІВАЛОВ – д.ю.н., професор, заслужений юрист України, академік НАПрН України, президент Міжнародного гуманітарного університету.

Заступники голови:

Костянтин Громошенко – д.ю.н., професор, ректор Міжнародного гуманітарного університету;

Василь Лефтиров – д.психол.н., професор, перший проректор Міжнародного гуманітарного університету.

Члени редколегії:

Г.В. Адамова – к.лед.н., декан факультету лінгвістики і перекладу Міжнародного гуманітарного університету;

В.Б. Бедан – начальник відділу аспірантури та науково-дослідної роботи Міжнародного гуманітарного університету;

О.В. Дишкантюк – к.т.н., доцент, декан факультету менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму Міжнародного гуманітарного університету;

Л.Н. Єфременкова – д.мед.н., завідувач кафедри внутрішніх хвороб Міжнародного гуманітарного університету;

О.Л. Зарядська – к.мед.н., доцент, декан факультету стоматології Міжнародного гуманітарного університету;

Н.В. Кравець – декан факультету мистецтва та дизайну Міжнародного гуманітарного університету;

В.Н. Кукушкін – к.мед.н., доцент, декан факультету медицини та громадського здоров'я Міжнародного гуманітарного університету;

Д.Г. Манько – д.ю.н., професор, завідувач кафедри державно-правових дисциплін факультету права та економіки Міжнародного гуманітарного університету;

К.С. Нестерова – к.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Міжнародного гуманітарного університету;

О.А. Панченко – д.мед.н., д.держ.упр., професор, академік АПН України, заслужений лікар України, генеральний директор Державного закладу «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр Міністерства охорони здоров'я України»;

І.В. Стрелковська – д.т.н., професор, декан факультету кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук Міжнародного гуманітарного університету;

О.О. Тарабрін – д.мед.н., професор завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів Міжнародного гуманітарного університету;

Я.В. Тицька – к.ю.н., доцент, декан факультету права та економіки Міжнародного гуманітарного університету;

Ю.Г. Чумакова – д.мед.н., професор, професор кафедри загальної стоматології Міжнародного гуманітарного університету;

Ю.В. Шарпанювська – доктор філософії, директор фахового коледжу Міжнародного гуманітарного університету;

Н.М. Шкворченко – д.філол.н., професор, завідувач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету;

Alejandro Castillo-Maldonado – PhD, професор, Університет Монтеррея, Мексика.

Відновлення України: міжгалузевий теоретико-прикладний аналіз та потенціали розвитку : Міжнародний науково-практичний форум, 11 квітня 2025 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. – Ч. 2. – 388 с.

ISBN 978-966-397-491-0

До збірника матеріалів увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародного науково-практичного форуму «Відновлення України: міжгалузевий теоретико-прикладний аналіз та потенціали розвитку», який відбувся 11 квітня 2025 року на базі Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса). Збірник зібраний та підготовлений до друку відділом аспірантури та науково-дослідної роботи Міжнародного гуманітарного університету і розрахований на науковців, науково-педагогічних працівників, практиків, представників органів публічної влади, бізнесу, громадських організацій, здобувачів вищої освіти та інших зацікавлених осіб.

УДК [338.246.8+341.38](477)(062.552)

© Міжнародний гуманітарний університет, 2025
ISBN 978-966-397-491-0 © Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2025

Психологічна підтримка курсантів в умовах війни за допомогою фізичних вправ: резильєнтний підхід	
Бондаренко І. В.	334
До проблеми збереження психологічного здоров'я українців	
Гарькавець С. О.	337
Features of the Psychological Health of Displaced Children	
Hnidoi I. M., Melenchuk N. I., Yermakova S. S.	340
Ментальне здоров'я сучасного психолога в системі освіти: теоретичні аспекти вивчення	
Ендеберя І. В.	343
Арттерапія для школярів: шлях до покращення психологічного благополуччя	
Зуєва А. П.	346
Особливості діагностики мотиваційної сфери сучасної молоді	
Каткова М. Т., Сімченко Д. Д.	348
Психологічне здоров'я школярів та мотивація до навчання: виклики і перспективи вдосконалення психологічних послуг	
Кіриченко С. В.	350
Психологічне відновлення та духовне відродження українців	
Лефтеров В. О.	352
Психологічні особливості професійного становлення молоді	
Логінова М. А., Харчук А. М.	356
Prioritization of Psychological Recovery Skills	
Lupanov K. V.	359
Факторна модель суб'єктивного благополуччя молоді в Україні	
Олефір В. О., Боснюк В. Ф.	362
Гендерні особливості індивідуально-психологічних особливостей сучасної молоді	
Пасхін Г. І.	365
Можливості використання соціально-психологічного тренінгу для реабілітації учасників бойових дій	
Перелигіна Л. А., Швалб А. Ю.	368
Питання переписування життєвого сценарію у реабілітаційному процесі	
Слободенюк Д. А.	371

FEATURES OF THE PSYCHOLOGICAL HEALTH OF DISPLACED CHILDREN

Hnidoi I. M.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor at the Department of Internal Diseases
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

Melenchuk N. I.

*Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Pedagogy and Psychology
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

Yermakova S. S.

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Pedagogy and Psychology
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

In recent years, the number of forcibly displaced persons has risen worldwide, with approximately 40% being children and adolescents. Most of them are hosted in low- and middle-income countries [1]. Ukraine is one of these countries. Many individuals meet the criteria for mental health issues, which can also be exacerbated by a number of risk factors, including low socioeconomic status, displacement, and stressors linked to conflicts in their country or region of origin [1]. The ongoing conflicts in the Middle East have led to a substantial influx of Syrian refugees, exposing them to severe traumatic experiences and contributing to a range of mental health issues [2]. Findings show that childhood trauma exposure is common in this setting and associated with worse mental health problems among young boys and girls [3]. Children with neurodevelopmental disorders are particularly sensitive. Emerging evidence suggests heightened vulnerability of autistic children to the psychological consequences of traumatic events [4]. Moreover, it has been shown that traumatized children and adolescents who have fled from war and conflict zones represent a high-risk group, as they suffer from psychiatric symptoms to an above-average extent and on several levels: somatic, psychological, psychosomatic, and psychosocial [5].

In February 2022, Ukraine suffered a devastating assault by Russia, leading to destruction, casualties, and mass displacement. Among those displaced were over 1.5 million children. Forced displacement exposes children to a heightened risk of mental health issues [6]. The findings revealed that the war is seriously impacting

the life and the health of Ukrainian children, resulting in worse physical and mental health outcomes and perpetrating a deprived situation [7]. Even children who are not directly affected by the war can also display difficulties in mental functioning due to the subsequent refugee crisis [8]. So, the Russia-Ukraine War is one of the great challenges of our time on mental health in adolescents [9].

Forced displacement exposes children to an increased risk of mental health problems. It has been proven that Ukrainian child refugees frequently experience psychological distress, even if they do not meet the formal diagnostic criteria for post-traumatic stress disorder (PTSD). They often exhibit other distress symptoms, primarily internalizing problems, which can be challenging to detect [6]. Research suggests that stress has immediate and long-term effects on attention and memory [10]. In turn, both theoretical and empirical studies suggest that negative cognitive biases significantly influence the onset and persistence of PTSD symptoms [11].

We examined 50 children of both sexes aged 7 to 15 years. Depending on the presence or absence of the factor of forced displacement due to the war, the children were divided into groups: the 1st (control) group – did not experience displacement, the 2nd (main) group – displaced children. Observations revealed that the psychotesting indicators in children depended on the presence or absence of the factor of forced displacement. Thus, in the 2nd (main) group of children who were displaced, the deviation coefficient from the optimal level of figure recognition was higher than in the 1st (control) group of children who did not change their place of residence. The «Correction Test» (by Bourdon) revealed slower attention switching in the 2nd group of children than in the 1st group. The 2nd group of children made more mistakes when working with the red-black table, unlike the control group children. The time for attention switching was longer in the 2nd group of children than in the 1st group. The obtained results are consistent with the literature data on the negative impact of stress factors on children's mental health [1-11].

Modern scientific sources emphasize the need for psychotherapeutic intervention for refugees, especially for children [1-3]. It is noted that there is a clear need for psychotherapeutic interventions here that goes beyond purely verbal conversational therapy and provides a holistic concept [5].

Therefore, studying the consequences of the negative impact of war on a child's cognitive activity and finding ways of psychocorrection can be quite useful for the practical work of a psychologist.

Bibliography:

1. Pluess M., McEwen F. S., Biazoli C., Chehade N., Bosqui T., Skavenski S., Murray L., Weierstall-Pust R., Bolton P., Karam E. Delivering therapy over telephone in a humanitarian setting: a pilot randomized controlled trial of common elements treatment approach (CETA) with Syrian refugee children in Lebanon. *Conflict and health*. 2024. 18(1). 58. <https://doi.org/10.1186/s13031-024-00616-2>

2. Yılmaz T., Karakuş C. Psychotherapeutic Interventions Used in Psychological Treatment Studies with Syrian Refugees: A Systematic Review. *Trauma, violence & abuse*. 2024. 15248380241306029. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/15248380241306029>

3. Frost A., Collins A., Chung E. O., Escobar Carias M. S., Hagaman A., Gupta S., Bibi A., Sikander S., Maselko J. Trauma exposure among young children in rural Pakistan: Associations with gender, mental health, and cognitive skills. *BMC psychology*. 2024. 12(1). 454. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01944-x>

4. Rozenblat S., Nitzan T., Matz Vaisman T., Shusel R., Rum Y., Ashtamker M., Golan O., Dinstein I., Koller, J. Autistic children and their parents in the context of war: Preliminary findings. *Stress and health: journal of the International Society for the Investigation of Stress*. 2024. 40(5). e3442. <https://doi.org/10.1002/smi.3442>

5. Montenegro M. S. O., Montenegro P. O., Voegeli F. Case Report: Trauma group therapy with karate-do for war-traumatized children and adolescents. *Frontiers in psychology*. 2024. 15. 1301671. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1301671>

6. Kapel Lev-Ari R., Aloni R., Ari A. B. Reprint of Children Fleeing War-Exploring the Mental Health of Refugee Children Arriving in Israel after the Ukraine 2022 Conflict. *Child abuse & neglect*. 2025. 107322. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2025.107322>

7. Badanta B., Márquez De la Plata-Blasco M., Lucchetti G., González-Cano-Caballero M. The social and health consequences of the war for Ukrainian children and adolescents: a rapid systematic review. *Public health*. 2023. 226, 74–79. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.10.044>

8. Śliwerski A., Kossakowska K. The mental functioning of school-age children in Poland since the outbreak of war in Ukraine and during the subsequent refugee crisis. *Child abuse & neglect*. 2023. 106500. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106500>

9. Lass-Hennemann J., Sopp M. R., Ruf N., Equit M., Schäfer S. K., Wirth B. E., Michael T. Generation climate crisis, COVID-19, and Russia-Ukraine-War: global crises and mental health in adolescents. *European child & adolescent psychiatry*. 2024. 33(7). 2203–2216. <https://doi.org/10.1007/s00787-023-02300-x>

10. Thomas A. K., Wulff A. N. What the Acute Stress Response Suggests about Memory. *Topics in cognitive science*. 2024. 16(4). 691–706. <https://doi.org/10.1111/tops.12664>

11. Zhao Z., Zhao C., Lai L., Shi C., Li X., Lu S., Guo S., Ren Z. Interplay among attention, appraisal, and memory bias in provisional posttraumatic stress disorder: Exploring the combined cognitive biases hypothesis. *Psychological trauma: theory, research, practice and policy*. 2024. 16(6), 1044–1054. <https://doi.org/10.1037/tra0001657>

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ФОРУМУ

**«ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: МІЖГАЛУЗЕВИЙ
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ
ТА ПОТЕНЦІАЛИ РОЗВИТКУ»**

Частина II

м. Одеса, 11 квітня 2025 року

Підписано до друку 08.04.2025. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 22,55. Тираж 100. Замовлення № 0425-041.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres»
79000, м. Львів, вул. Технічна, 1
87-100, м. Торунь, вул. Лубіцка, 44
Телефон: +38 (050) 658 08 23
E-mail: editor@liha-pres.eu
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6423 від 04.10.2018 р.